

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

23 жовтня 2019 року,

Протокол № 2

Проректор з навчальної роботи

_____ Л. І. Чорний

(підпис)

(ініціали, прізвище)

23 жовтня 2019 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 293 Міжнародне право**

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни		–	1
2.	Заплановані результати навчання		–	2
3.	Програма навчальної дисципліни		–	4
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		–	6
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	6
	4.2.	Аудиторні заняття	–	7
	4.3.	Самостійна робота студентів	–	7
5.	Методи навчання та контролю		–	7
6.	Схема нарахування балів		–	7
7.	Рекомендовані джерела		–	8
	7.1.	Основні джерела	–	8
	7.2.	Допоміжні джерела	–	9
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		–	10

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	29 Міжнародні відносини
2.	Код і назва спеціальності	–	293 Міжнародне право
3.	Назва спеціалізації	–	не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Порівняльне конституційне право
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	ВДПП 2.2.5.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	1
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	1/1
10.	Семестр	–	2/8
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3/90
	2) денна форма навчання:		3/90
	аудиторні заняття (годин)	–	44
	% від загального обсягу лекції (годин)	–	48,9
		–	24
	% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–	54,5
		–	20
	% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–	45,5
		–	46
	% від загального обсягу	–	51,1
12.	Форма семестрового контролю	–	екзамен
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ОДПП 1.2.5. Римське право
	2) сусідні дисципліни	–	ОДПП 1.2.6. Цивільне право ОДПП 1.2.7. Кримінальне право
	3) наступні дисципліни	–	ОДПП 1.2.8. Інституційне право Європейського Союзу ОДПП 1.2.9. Порівняльне адміністративне

право
ОДПП 1.2.10. Матеріальне право
Європейського Союзу
ОДПП 1.2.11. Міжнародне публічне
право

14. Мова вивчення дисципліни – українська

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Порівняльне конституційне право» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр міжнародного права»:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-3 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК-6 Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК-8 Здатність працювати як автономно, так і у команді;

ЗК-12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

СК-4 Уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем міжнародного права, визначати наукові проблеми, нерозроблені або недостатньо розроблені у відповідних науках та міждисциплінарних дослідженнях, готувати наукові тексти про проміжні та кінцеві результати досліджень, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень;

СК-8 Уміння розробляти юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; вести дискусію й дебати з міжнародно-правових і загальною юридичних питань;

СК-11 Уміння здійснювати ефективну комунікацію в мультикультурному середовищі (українською та іноземною (іноземними) мовою (мовами));

ПРН-5 Здатність здійснювати професійну діяльність на основі етичних принципів, дотримання прав людини, сприяння вирішенню проблем;

ПРН-7 Здатність до самостійної та групової роботи, отримання прийняттого результату в умовах обмеженого часу;

ПРН-11 Уміння вести формальну та неформальну ділову бесіду у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;

ПРН-12 Здатність на професійному рівні брати участь у фахових дискусіях із міжнародно-правових і загальною юридичних питань; поважати опонентів та їхню позицію;

ПРН-20 Уміння демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо))</i>
1.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть конституційного права;
1.2) визначати специфіку законодавства у сфері організації і здійснення державної влади;
1.3) характеризувати особливості регулювання конституційних правовідносин;
1.4) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату.

2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть конституційного права;
2.2) визначати специфіку конституційного законодавства;
2.3) аналізувати конституційно-правові основи суспільного ладу та державної політики;
2.4) віднаходити шляхи усунення проблем ;
2.5) використовувати знання, набуті при вивченні даної дисципліни для розв'язання питань вдосконалення процесу державотворення у подальшій практичній діяльності.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) аналізувати сучасні проблеми конституційного законодавства;
3.2) правильно застосовувати норми конституційного права;
3.3) аналізувати юридичні факти;
3.4) правильно застосовувати норми права;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати конституційно-правові основи суспільного ладу та державної політики провідних зарубіжних країн;
4.2) аналізувати особливості взаємовідносин гілок влади на сучасному етапі державотворення в світі та в Україні;
4.3) аналізувати особливості функціонування окремих конституційно-правових інститутів;
4.4) порівнювати порядок та форми здійснення державної влади в різних зарубіжних країнах;
5.5.) виділяти головні положення (завдання, пропозиції), закріплені, викладені в конституційно-правових актах.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати потребу застосування норм конституційного законодавства;
5.2) встановлювати механізм застосування конституційно-правових норм в зарубіжній державно-правовій практиці;
5.3) пояснювати проблеми розробки та прийняття нормативно-правових актів органів державної влади;
5.4) узагальнювати механізми реалізації повноважень органами державної влади в провідних зарубіжних країнах;
5.5) встановлювати механізм вдосконалення правового регулювання організації і здійснення державної влади;
5.5) аргументувати потребу вдосконалення національного конституційного законодавства на основі позитивного зарубіжного досвіду;
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) узагальнювати значення правових норм для регулювання конституційно-правових відносин;

6.2)	порівнювати об'єм конституційно-правового регулювання суспільних відносин в різних країнах світу;
6.3)	порівнювати об'єм конституційно-правового регулювання суспільних відносин в різних країнах світу;
6.4)	пояснювати суть діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування за рубежом та в Україні;
6.5.)	орієнтуватись у сучасній геополітичній ситуації, визначати місце та роль держав на політичній карті світу;
6.6.)	визначати основні тенденції розвитку конституційного права.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	робити узагальнення щодо функціонування конституційно-правових інститутів і визначати проблемні моменти їх функціонування;
7.2)	складати порівняльні таблиці щодо правового регулювання конституційно-правових інститутів в окремих країнах;
7.3)	розробляти напрямки розв'язання проблемних питань державотворення в нашій країні;
7.4)	пропонувати зміни до чинного конституційного законодавства.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1: Поняття та джерела конституційного права

Поняття та предмет галузі конституційного права, метод конституційно-правового регулювання. Особливості предмету конституційного права в окремих зарубіжних країнах. Система галузі конституційного права. Основні закономірності та тенденції конституційно-правового розвитку сучасних демократичних держав. Поняття та види джерел конституційного права. Поняття Конституції і основні ознаки конституційного розвитку сучасних держав. Класифікація конституцій. Характерні риси конституцій. Неписані конституції. Зміст та структура конституцій сучасних держав. Порядок прийняття конституцій, способи їх зміни, або припинення їх дії. Сучасні моделі Конституції. Конституція України як основне джерело національного конституційного права. Статутні джерела конституційного права. Нестатутні джерела конституційного права.

Тема 2: Конституційно-правовий статус людини і громадянина

Поняття та принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина. Права та свободи людини в теорії конституціоналізму. Класифікація конституційних прав та свобод громадян в зарубіжних країнах. Основні етапи розвитку конституційних прав та свобод громадян за рубежом. Конституційні обов'язки громадян.

Поняття та види правових гарантій реалізації та захисту конституційних прав та свобод громадян в зарубіжних країнах. Конституційні та судові гарантії. Способи правового захисту основних прав та свобод людини та громадянина за рубежом. Інститут омбудсмена (уповноваженого з прав людини) в зарубіжних країнах.

Громадянство як основа конституційно-правового статусу особи. Поняття та характерні риси громадянства. Правові наслідки громадянства. Особливості змісту громадянства в залежності від політичного режиму. Інститут підданства. Способи набуття громадянства. Особливості набуття громадянства шляхом натуралізації. Підстави припинення громадянства (вихід, втрата, позбавлення). Безгромадянство та багатогромадянство. Правові гарантії захисту громадянства за рубежом.

Тема 3. Політичні партії та партійні системи світу

Політичні партії як елемент політичної системи. Поняття політичної партії. Конституційне та законодавче закріплення статусу політичних партій. Функції політичних партій. Соціально-політична класифікація партій. Поняття та види партійних систем. Багатопартійні, двопартійні та однопартійні системи. Партійні системи Японії, Франції, Польщі, Іспанії, Німеччині та Росії. Особливості двопартійних систем у США та Великобританії. Фінансування політичних партій. Організаційно-правові аспекти діяльності політичних партій. Правове регулювання діяльності політичних партій в Україні.

Тема 4: Конституційні інститути безпосередньої демократії

Поняття та джерела виборчого права. Вибори як процес формування представницьких органів державної влади. Поняття та види виборів. Непрямі вибори у США. Принципи виборчого права (загальне, пряме, рівне, таємне голосування). Виборчі цензи. Організація та проведення виборів. Виборчі системи: переваги і недоліки. Особливості проведення виборів за пропорційною виборчою системою. Поняття та види референдумів. Суб'єкти референдарної ініціативи. Юридична сила рішень, прийнятих на референдумах. Особливості інституту народної законодавчої ініціативи. Поняття та практика застосування інституту народної конституційної ініціативи. Правові засади організації і проведення виборів в Україні.

Тема 5: Конституційні моделі законодавчої влади

Поняття парламенту, його роль і значення в системі органів державної влади. Історія розвитку інституту парламентаризму. Основні критерії класифікації парламентів. Формування та структура парламентів. Однопалатні та двопалатні парламенти. Особливості структури парламентів окремих країн. Проблеми процедури і організації діяльності законодавчих органів. Компетенція парламентів. Контрольні повноваження парламентів. Форми контролю парламентів за діяльністю урядів в провідних зарубіжних країнах. Контрольні повноваження українського парламенту. Законодавчий процес. Механізм прийняття законопроектів у парламентах США, Великобританії, Франції, ФРН, Польщі. Проблемні аспекти законотворчої діяльності українського парламенту.

Тема 6: Конституційні моделі виконавчої влади

Поняття та призначення виконавчої влади. Система органів виконавчої влади. Уряд – вищий орган у системі органів виконавчої влади. Види урядів. Порядок формування урядів в окремих країнах. Склад і структура урядів. Особливості правового статусу урядів залежно від форми державного правління. Порядок діяльності урядів. Компетенція урядів. Юридична сила актів урядів. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Органи виконавчої влади на регіональних рівнях. Конституційні засади формування і діяльності виконавчої влади в Україні.

Тема 7: Інститут глави держави

Юридична природа інституту глави держави. Правовий і фактичний статус глави держави. Особливості правового статусу монарха. Статус монархів Великобританії, Іспанії, Японії. Глава держави – президент (порядок обрання президента в США, Франції, Німеччині). Види владних повноважень глав держав. Повноваження глав держав в країнах із парламентськими формами правління. Вплив глави держави на законодавчий процес (право законодавчої ініціативи, вето глави держави, промульгація законів). Конституційна відповідальність глави держави. Правова природа актів глав держав. Конституційно-правовий статус Президента України.

Тема 8: Конституційні моделі судової влади

Поняття судової влади і судової системи. Місце і роль суду у державному механізмі. Конституційний механізм взаємодії судової влади з іншими гілками влади. Конституційно – правовий статус і функції органів судової влади. Основні види судових систем. Судові вертикалі. Система загальних судів. Спеціальні суди. Адміністративна юстиція: поняття та особливості. Особливості судових систем окремих країн (США, ФРН). Недержавні суди. Конституційні принципи організації судової влади. Виборність та призначуваність суддів. Конституційно-правовий статус суддів. Актуальні проблеми вдосконалення судової системи України.

Тема 9: Моделі конституційного контролю

Поняття та юридична природа конституційного контролю. Конституційний контроль в механізмі правового захисту Конституції. Основні моделі конституційного контролю. Порядок формування та структура органів конституційного контролю, правовий статус їх членів. Компетенція органів конституційного контролю (контроль за конституційністю нормативно-правових актів, їх повноваження). Правова природа актів конституційного контролю, порядок їх виконання. Конституційний контроль в Україні. Роль Конституційного Суду України в забезпеченні конституційної законності. Функції Конституційного Суду України. Актуальні питання вдосконалення механізму виконання рішень Конституційного Суду України.

Тема 10: Порівняльне муніципальне право

Теоретичні і конституційні основи місцевого самоврядування. Основні моделі місцевого самоврядування. Муніципальні утворення, їх типи. Загальні принципи організації та функціонування муніципальних утворень. Особливості функціонування місцевого самоврядування в Великобританії. Структура органів місцевого самоврядування. Виконавчі органи муніципалітетів. Повноваження місцевих органів самоврядування. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування. Відносини місцевих органів з центральною владою. Контроль центральної влади за діяльністю органів місцевого самоврядування в провідних зарубіжних країнах. Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні. Територіальна основа і система місцевого самоврядування в Україні та її принципи.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС	Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8						
1.	Поняття та джерела конституційного права	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
2	Конституційно-правовий статус людини і громадянина	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-

3.	Політичні партії та партійні системи світу	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
4.	Конституційні інститути безпосередньої демократії	12	4	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
5.	Конституційні моделі законодавчої влади	10	4	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
6.	Конституційні моделі виконавчої влади	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
7.	Інститут глави держави	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
8.	Конституційні моделі судової влади	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
9.	Моделі конституційного контролю	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
10.	Порівняльне муніципальне право	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	Усього годин	90	24	20	-	-	46	-	-	-	-	-	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2. навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3. навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до окремих тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4. навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5. навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї робочої програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекцій занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;

- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.
- складання окремих процесуальних документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Державне право зарубіжних країн (у схемах) : навч. посіб. / Б. В. Калиновський, О. Я. Лапка, Н. Я. Лапка, Т. О. Пікуля, Л. А. Івершенко, Л. М. Козодой, К. В. Тарасенко; За заг. ред. О. Я. Лапки. К. : КНТ, 2012. 528 с.
2. Івановська А. М. Конституційне право зарубіжних країн : навчальний посібник. В 2-х частинах. Частина 1. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 597 с.

3. Івановська А. М. Конституційне право зарубіжних країн : навчальний посібник. В 2-х частинах. Частина 2. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 652 с.
4. Конституційне право зарубіжних країн : навч. посібник / М. С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін. ; за заг. ред. В. О. Ріяки. К. : Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
5. Кириченко В. М., Куракін О. М. Порівняльне конституційне право : модульний курс : навчальний посібник. К. : «Центр учбової літератури», 2012. 256 с.
6. Крусян А. Р. Сучасний український конституціоналізм : монографія. К. : Юрінком Інтер, 2010. 560 с.
7. Лісничий В.В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн : навч. посібник. К. : Професіонал, 2004. 335 с.
8. Панкевич О. З. Державне право зарубіжних держав: підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 260 с.
9. Панов А. В. Державне (конституційне) право зарубіжних країн : курс лекцій. Ужгород, 2012. 104 с.
10. Проблеми теорії конституційного права України : монографія / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К. : Парламентське вид-во, 2013. 616 с.
11. Публічна влада в Україні : проблемні аспекти та шляхи вдосконалення : колективна монографія / за заг. ред. доктора юридичних наук, доцента Буханевича О. М. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 420 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Генезис конституційних ідей та інститутів в Україні./ Проблеми сучасної конституціоналістики. Випуск 2: Конституційні перетворення в Україні : навч. посіб. / М. П. Орзіх, В. М. Шаповал, А. Р. Крусян та ін. : за ред. М. П. Орзіх. К. : Юрінком Інтер, 2012. 432 с. (Серія «Проблеми сучасної конституціоналістики». Випуск 2). С. 7-31.
2. Децентралізація публічної влади : досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.; Центр політико-правових реформ. К., 2012. 212 с.
3. Конончук С.Г. Як працює демократична партія. Оцінювання організаційної політики / С. Г. Конончук, О. А. Ярош. / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. К. : Агентство «Україна», 2012. 32 с.
4. Конституційний процес в Україні та світовий досвід конституціоналізму : монографія / Шемшученко Ю. С., Батанов О. В., Крусян А. Р. та ін. ; наук. ред. Ю. С. Шемшученко, від. ред. Н. М. Пархоменко. К. : Вид-во «Юридична думка», 2014. 262 с.
5. Контроль фінансів політичних партій від А до Я. Досвід Латвії. Київ-Рига, 2016. 54 с.
6. Маринів І. І. Конституційний контроль у Республіці Польща : монографія. Х. : Право, 2013. 160 с.
7. Напівпрезидентський режим : можливості конституційної демократизації / Укл. Балан С., Конончук С. / ШПА, УНЦПД. К. : Лікей, 2012. 40 с.
8. Основні процедури внутрішньопартійної демократії. Аналітичний огляд / Підготовлено С. Г. Конончук, О. А. Ярошем / Український незалежний центр політичних досліджень. К., 2012. 96 с.
9. Шаповал В.М. Виконавча влада (теоретичний і конституційний аспекти) / за ред. правління Центру політико-правових реформ, 2016. 80 с.
10. Шаповал В.М. Референдум : досвід України та європейські стандарти / за ред. І. Коліушка, Н. Пашкової, 2016. 66 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ — Верховна Рада України.
2. www.president.gov.ua/ — Президент України.
3. www.kmu.gov.ua/ — Кабінет Міністрів України.
4. www.minjust.gov.ua/ — Міністерство юстиції України.
5. www.nbu.gov.ua/ — Національна наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
6. <http://univer.km.ua/> — сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Розробник робочої програми:

професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

«27» серпня 2019 р.

_____ А.М. Івановська

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
«27» серпня 2019 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри
«27» серпня 2019 р.

_____ О.М. Буханевич

Декан юридичного факультету

«27» серпня 2019 р.

_____ С. А. Крушинський

Погоджено методичною радою університету
«19» вересня 2019 року, протокол № 2.

Голова методичної ради
«19» вересня 2019 р.

_____ І. Б. Ковтун

Робочу програму оновлено

Викладач дисципліни:

Професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
доктор юридичних наук, доцент

_____ Алла ІВАНОВСЬКА

27 серпня 2021 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права 27 серпня
2021 року, протокол № 1.

В.о. завідувача кафедри _____ Ігор САМСІН

27 серпня 2021 року

Робочу програму оновлено

Викладач дисципліни:

Професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
доктор юридичних наук, професор

_____ Алла ІВАНОВСЬКА

15 грудня 2023 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права 15 грудня
2023 року, протокол № 6.

Завідувач кафедри _____ Олександр БУХАНЕВИЧ

15 грудня 2023 року

Обліковий обсяг програми — 0,68 ум. др. арк.